

[Aksel Larsen.]

vi jo meget vigtige oplysninger. Vi har fået en beretning om det, jeg vil kalde den tekniske side af sagen, og der kunne formodentlig føjes yderligere detaljer til, f. eks. det, at Ravlin, som var en fusker og som opererede med nogle yderst primitive og utilstrækkelige boregrejer, påstår, at han på ganske kort tid var nået 1 000 meter ned i undergrunden, medens det har taget Danish American Prospecting Co. med deres svære og yderst moderne boregrejer 3 år at nå lige så langt ned i undergrunden. Alene dette er et indicium for, at historien ved Harte var svindel.

Der kunne som sagt føjes mange detaljer til, men det er ikke nødvendigt efter den redegørelse, vi har fået. Den har imidlertid som sagt kun beskæftiget sig med den tekniske side af sagen og sandsynliggjort, at saltfundet ved Harte var svindel. Den har ikke beskæftiget sig med det, jeg vil kalde den politiske side af sagen, og vi må forsøge, om vi ikke her i dette land kunne komme dertil, at det her ikke blot drejer sig om at konstatere, hvorvidt der er nogen, som har begået svindel overfor den danske stat, men at det også drejer sig om at undersøge, hvorvidt den danske stat og dens organer har skyld i det, der er sket, har gjort sig skyldig i forsømmelighed eller det, der er værre, og hvorvidt der i så henseende kan gøres ansvar gældende mod danske statsorganer, mod embedsmænd, mod politikere eller — ja, man fristes til at sige: imod rigsdagen, som jo har vedtaget de forskellige undergrundslove.

Om hele denne side af sagen har vi ikke hørt noget i beretningen fra den højtærede minister, og jeg henstiller, at man benytter lejligheden til at komme ind på det. Ministeren kan ikke være uforberedt på, at jeg kommer med en sådan henstilling, for sidst, vi behandlede undergrundslovens forlængelse, udtrykte jeg et ønske om, at man ikke blot beskæftigede sig med den tekniske side af sagen og med den måde, hvorpå hr. Ravlin havde lavet sine svindlerier, men også med det politiske ansvar for historien.

Man har sagt her, at et magert forlig er bedre end en fed proces, at udfaldet af en retssag er meget tvivlsomt, at hvis man nægter at forlænge koncessionen, må man regne med en retssag, og at det er tvivlsomt, om vi kan vinde den. Hvorfor er det tvivlsomt? Fordi der foreligger de groveste forsummelser fra den danske stats side i denne sag. Der burde have været så megen kontrol med borerne ved Harte, at den svindel, der er foregået der, ikke havde kunnet fore-

gå. Det var den danske stat, der havde til opgave at kontrolere, at der ikke blev lavet svindel. Jeg tænker, at skulle der komme en retssag, vil Gulf Refining Co. eller dets datterselskab, Danish American Prospecting Co., gøre gældende, at hvis der er begået svindel, så er det den danske stat, der er skyld i, at svindelen lykkedes, og jeg tror, det vil være det stærkeste argument.

Jeg synes derfor, man har pligt til ikke blot at interessere sig for spørgsmålet om, hvorvidt Ravlin og Østman var fine papirer, men også for, hvorledes de folk har røgtet deres opgave, som den danske stat satte til at kontrolere borerne ved Harte.

Jeg synes, man må have lov til at stille spørgsmålet: Hvor kunne danske geologer overhovedet godkende påstanden om, at boret havde været nede i en sådan dybde, eftersom alt taler for, at det har været en fysisk umulighed? Det kan ikke være sådan, at staten sætter kontrolrer til at kontrolere så vigtige ting, og så tager de letsindigt på opgaven, og man kan snyde dem lige for øjnene af dem.

Men der er jo andre ting, som må opklare i samme forbindelse, og jeg skal nævne nogle af dem. Hvorfor fik hr. Ravlin i 1935 af statsministeriet meddelt foreløbig eneret på efterforskningen af råstoffer i Danmarks undergrund? Hvorfor kom statsministeriet og foreslog undergrundsloven ændret i 1936? Såvidt jeg erindrer, såvidt jeg kan finde ud af det: efter et konkret ønske af hr. Ravlin. Man ændrede som bekendt loven i 1936 således, at ganske vist var det staten, der ejede råstofferne i undergrunden, men enhver grundejer havde lov til efterforske dem på sin grund; han skulle bare stille et garantibeløb, jeg tror 400 000 kr., og garantere for, at han havde disse penge, sådan at han i det mindste kunne udføre een dybdeboring på sin grund. Nu var der naturligvis ingen almindelige grundejere, der meldte sig og sagde, at de havde 400 000 kr. til rådighed til dette tvivlsomme foretagende. Man lavede altså loven om, således at det var givet, at hr. Ravlin ville beholde sin eneretsbevilling på efterforskning af råstoffer i Danmarks undergrund indtil videre.

Derpå undlod man som sagt at kontrolere, at det gik ærligt til ved Harte, og til trods for at eneretsbevillingen til efterforskning af råstoffer i Danmarks undergrund var givet til hr. Ravlin personlig, fandt man sig i, at han lavede sin person om til et mer eller mindre anonymt aktieselskab, og da han påstod, at han havde fundet salt ved Harte, skyndte man sig at